

Sprogarbejde i Højelse SFO.

Sprog har stor betydning i vores pædagogiske arbejde i Højelse SFO. Sprogarbejde er en del af den faglige bevidsthed i alt, hvad vi gør, da al forskning viser at børn primært lærer sprog af voksne gennem implicite lærings-strategier. Det vil sige, at børn lærer af det sprog, som de voksne anvender – og af den måde, som de voksne anvender sproget på, det være sig verbalt såvel som nonverbalt. Vi er rollemodeller.

Formålet med sprogarbejdet er at gøre børnene nysgerrige på sproget og stimulere deres sprogforståelse. Det er vigtigt for os at kunne flytte fokus fra, at sprogarbejde kun er, når man tager en gruppe børn med sprogvanskeligheder ud af kontekst og f.eks. spiller spil eller laver andre sprogstimulerende aktiviteter med dem. Indsatsen foregår hele dagen.

Rummet uden en voksens indblanding er også en vigtig del i børnenes sprogudvikling. Det ser vi blandt andet med fri leg på gange, i værkstederne på legepladsen mm. Børns sproglige læring får de alle bedst i et samspil med andre børn.

Vi arbejder med dialogisk læsning, hvilket betyder, at man læser højt fra en bog, og samtaler med børnene om indholdet. Pædagogen tager afsæt i historien og får derved en gensidig dialog i gang med børnene. I dagligdagen udvikler pædagogen børnenes sprog ved samtaler om emner, der optager os med udgangspunkt i børnenes interesser.

I **aprilperioden** hvor de nye * børn starter (kommende 0.klasse) er der særligt fokus på det fokuserede, og voksen initierede sprogarbejde, og der anvendes ved højtlesning udvalgte bøger og fokusord, som omdrejningspunkt for samtaler med børnene. Vi arbejder ligeså med, tekster, rim og remser og lege der gentages. Dette skaber tryghed og forudsigelighed både i overgange og ved udviklingen af sproget.

*SFO-leder, Carsten Björnslätt.
Højelse SFO.*

Der er flere gange ugentligt fokuseret sprogarbejde i skemaet, hvor den voksne har fokus på at lege med sproget og de 4 områder af sproget: *Det produktive talesprog, det receptive talesprog, lydlig opmærksomhed og kommunikative kompetencer.*

De daglige samtaler med børnene er et centralt udgangspunkt for vores arbejde med børns sproglige udvikling. Det er vigtigt, at samtalerne altid tager udgangspunkt i det enkelte barns aktuelle kompetencer, og at forskellige former for samtale organiseres og struktureres, så det er muligt at tilgodese det enkelte barns behov og forudsætninger.

Vi mener, at sprog er en vigtig forudsætning for at kunne klare sig socialt godt i samfundet og i livet, men det er også en forudsætning for at skabe relationer og gode venskaber i SFO.

De fire kompetenceområder er:

Produktive talesprog: At få sproget ud.

Nogle børn har vanskeligt ved at bruge det sprog, som de forstår og har gemt i leksikonet i hjernen. Barnet har svært ved at finde de rigtige ord, og har svært ved at gøre det hurtigt. Barnets sætninger er ofte korte og ukorrekte.

Receptive talesprog: At få sproget ind.

Nogle børn har svært ved at opfatte og forstå, hvad der bliver sagt til dem i fx en samtale. Barnet har svært ved at lære nye ord og begreber. Det har svært ved at huske og følge beskeder. Barnet er måske ikke så sprogligt opmærksomt og leger fx ikke med rim og remser eller er interesseret i oplæsning af bøger. Barnet kan have svært ved hurtigt at finde betydningen af ord.

Lydlig opmærksomhed:

Der indbefatter barnets evne til at kunne bearbejde og genkende sproglyde.

Kommunikative kompetencer:

Der indbefatter barnets evne til at bruge sproget i forskellige kommunikative situationer.

Her er nogle eksempler på hvordan vi blandt andet arbejder med sproget/de fire kompetenceområder (både i april-perioden og generelt:

- Spisning – en god samtale – oplevelser – maden.
- Adgang til bøger og adgang til opslagsværker
- Adgang til informationer på nettet ved brug af iPad, fx til at lave perleplader, inspiration til at tegne etc.
- Adgang til alderssvarende spil fx med bogstaver og symboler
- Symboler og “piktogrammer/ikoner” til lettelse af nonverbal kommunikation
- Plakater og flag (fx alverdens lande)
- Hjælp til konstruktion af breve (kærestebreve, gækkebreve, til og fra kort)
- Besøg på bibliotek - PLC
- Rim og remser / læse - leg
- Skiltning af materialer (hvad er der i skuffen)
- Dokumentation af ture og forløb (fotos)
- Samarbejde mellem talepædagog i skole og SFO
- Børnene krydser sig selv ind på Iportalen og ser aktivitet med piktogram, foto og tekst
- Trafik-træning - regler og symboler
- Hjælp til sprogliggørelse af konflikter og følelser

- Tilmelding til aktiviteter sker ved blanding af egen hånd og hjælp fra den voksne.
- Dialogisk læsning
- Leg med synonymer og antonymer
- Anerkendelse af børnenes forsøg på at kommunikerer og skrive
- Perleplader (mængder og rumfornemmelse)
- Bagning (mængder og mål)
- Understøttelse og udvidelse af ordforråd (over- og underbegreber)
- Samtaler med børnene om sprogets effekt (fx grimt/hårdt sprog)
- Børnemøder
- Stillezone med bøger og lydbøder

De understøttende sprogstrategier:

Nogle af De understøttende sprogstrategier vi arbejder med er:

- Brug åbne spørgsmål.
- Følg barnets interesser.
- Hjælp barnet med at sætte ord på, vent på barnets svar. Vær opmærksom på at responstiden/ gensvarstiden kan være op til 10 sekunder. Tab ikke tålmodigheden.
- Leg med sproget når det er muligt, ret ikke barnets fejl direkte men gentag korrekt.

Brugen af dialogisk læsning sammen med de understøttende sprog-strategier, lægger op til en fælles aktivitet, der tager udgangspunkt i det enkelte barns særlige sproglige forudsætninger. Især ved aprilperioden, tager vi udgangspunkt i børnenes sproglige behov.

Flere gode råd til brug i hjemmet:

Disse strategier er også rigtig gode at bruge derhjemme.

Forældre kan understøtte deres barns sprog ved dialogisk læsning f.eks godnathistorier, sange og almindelig samtale.

10 minutters dialogisk læsning hver dag fremmer børns sprog.

Dialogisk læsning: I modsætning til den traditionelle højtlesning, hvor forældrene/ den voksne læser og barnet lytter, kræver dialogisk læsning, at forældrene/den voksne læser på en måde, der skaber mere sproglig interaktion fra barnets side under læsningen. Ved at vi engagerer barnet sprogligt under læsningen bliver barnet udfordret rent intellektuelt, hvilket resulterer i bedre sprogfærdigheder samtidig med at det stimulerer barnets abstrakte tænkning.

Gå ind på <https://emu.dk/dagtilbud/forskning-og-viden/sprogpakken> - kig under forældredelen og der vil I finde yderligere input til sprogarbejde i hjemmet. Her er information på flere sprog.

Evaluering af sprogarbejdet ved Højelse SFO.

Evaluering sker løbende ved pædagogiske møder og i efteråret som opfølgning på aprilperioden.